Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Hjälpmedelscentrum
Joakim Axelsson, Helena Dahlberg
Epost: maria.soderkvist@regionvastmanland.se
Telefon: +46211753903048

TJÄNSTESKRIVELSE FÖRSLAG PÅ ÄNDRAT REGELVERK FÖR PRIVATHYRA

Förslag till beslut

1. Det förändrade regelverket för privathyra beslutas
2. Gäller från och med 2027-01-01

Ärendet i korthet

För att behålla möjligheter för privatpersoner att hyra hjälpmedel men minska arbete och kostnader för Hjälpmedelscentrum (HMC) föreslås gällande regelverk vissa begränsningar och förtydliganden.

Utbudet av produkter ändras till ett urval som motsvarar 93% av det som efterfrågats, i stället för att som nu gälla hela sortimentet.

En transportkostnad införs i samband med leverans och hämtning av privathyrda skrymmande hjälpmedel.

Ett förtydligande som medför att privathyran inte ska ersätta förskrivning av hjälpmedel när behov finns eller inte är bedömt.

Privathyra erbjuds endast privatpersoner boende i Västmanland och privatpersoner på tillfälligt besök i Västmanland.

Förslaget syftar till att

- Förenkla val av produkt för personen och med det öka säkerheten
- Minska resursåtgången på Hjälpmedelscentrum
- Förtydliga att privathyran inte ska ersätta vårdens ansvar att personförskriva hjälpmedel.

Detaljerad beskrivning av ärendet

Bakgrund

Nuvarande regelverk

Privathyrans regelverk infördes 2014 för att öka tillgängligheten till hjälpmedel för regionens invånare samt för tillfälliga besökare. Regelverket är generöst, de flesta hjälpmedel i det upphandlade sortimentet, med vissa undantag, kan hyras av privatpersoner och även av företag utan vårdavtal med region Västmanland.

Uthyrning av hjälpmedel till privatpersoner ligger utanför hälso- och sjukvårdens ansvar.

Privathyra initieras genom att personen/företaget mailar eller ringer till Hjälpmedelscentrums kundtjänst. Ärendet ska handläggas inom tre arbetsdagar men sker ofta samma dag. Hjälpmedlet är klart för hämtning en dag efter handläggning.

Privathyran bygger på att privatpersonen/företaget tar hela ansvaret för vilket hjälpmedel som ska hyras, hur det ställs in, används och handhas. En förutsättning

för att HMC ska kunna hyra ut en produkt är att den finns tillgänglig på lager. Vid privathyra är förskrivare inte involverad och någon bedömning om säkerhet eller lämplighet av hjälpmedlet är inte genomförd. Alla privathyrda produkter används på egen risk.

Privathyra kan användas av person:

- på tillfälligt besök i regionen
- som inte är berättigad att få hjälpmedel förskrivet
- som inte har kontakt med och/eller inte vill ta kontakt med sjukvården för förskrivning trots att behov finns.
- som önskar hyra ett andra exemplar av ett hjälpmedel då dubbelförskrivning inte beviljas enligt regelverk
- som har tillfälligt behov att hyra ett hjälpmedel som inte är förskrivningsbart, tex. reselyft, bärstol, ramp för elektrisk rullstol och lyftvåg.

Privathyra kan också användas av:

- företag eller myndighet som tillfälligt behöver ett hjälpmedel

Följande hjälpmedel är undantagna privathyran:

- Eldriven rullstol och drivaggregat/motoriserade drivhjul
- Aktivrullstolar
- Behandlingshjälpmedel
- Datorer, surfplattor, smartphones
- Cyklar
- GPS-larm, Epilepsi-larm
- Tillbehör till hjälpmedel
- Stationär syrgaskoncentrator och portabel syrgaskoncentrator kan erbjudas som privathyra under vissa förutsättningar.

När en privatperson hyr ett skrymmande hjälpmedel ingår kostnadsfri transport inom hela Västmanland. Icke skrymmande hjälpmedel hämtas/lämnas på Hjälpmedelscentrum eller kan levereras mot en kostnad i mån av tid.

Befintligt regelverk se bilaga Privathyra, Hjälpmedelscentrum nr 9607.

Vanligaste och minst efterfrågade hjälpmedel

Vanligaste privathyrda hjälpmedlen de senaste två åren av totalt 507 uthyrda hjälpmedel:

- Manuella rullstolar 283 st
- Rollator 104 st
- Ramper 36 st
- Sängar 23 st
- Personlyftar 21 st

Låg efterfrågan men förekommande om färre än 10 stycken under 2 år:

- Tyngdtäcken, Madrasser, Sittdynor, Hygienstolar, Betastöd, Gåbord, Överflyttnings-hjälpmedel, Lyftselar, Sängryggstöd, Uppresningsstöd och Kognitions-hjälpmedel.

Konsekvenser av nuvarande regelverk

Det breda utbudet av produkter som kan hyras medför att det blir otydligt och svårt att välja rätt hjälpmedel för personen som ska hyra det. Det kan också medföra en risk för patienten vid hantering och inställning av ett avancerat hjälpmedel. Det har ibland varit svårt för personal i kundtjänst att enbart via allmänna råd hjälpa en person eller ett företaget att välja produkt ut ett brett sortiment. Det medför att det blir tidskrävande och att konsulent ibland måste involveras vilket blir resurskrävande.

Privathyran ökar behovet av transporter. Stundtals är väntetiderna på leverans/hämtning av förskrivna hjälpmedel lång och privathyran riskerar att ytterligare förlänga den.

Privathyran tenderar att i vissa fall ersätta förskrivning, en orsak kan vara den snabba handläggningstiden på HMC. Anhöriga kan hyra hjälpmedel till person som inte kan föra sin egen talan. Det förekommer att hjälpmedel som av förskrivare har bedömts olämpligt/farligt har privathyrts av anhöriga.

Omvärldsbevakning

Det finns regioner i Sverige som erbjuder hyra av hjälpmedel till privatpersoner men alla regioner erbjuder inte denna tjänst. I de regioner där uthyrning erbjuds är det vanligt att transportkostnad för skrymmande hjälpmedel debiteras kunden och att övriga hjälpmedel hämtas och lämnas på den uthyrande enheten.

Följande regioner erbjuder privathyra i någon form:

Region Södermanland har nu en mer restriktiv privathyra jämfört med den som nu finns i Västmanland. Där pågår ett arbete för ett än mer restriktivt regelverk.

Region Stockholm hyr inte ut hjälpmedel till privatpersoner utan hänvisar personer i behov av att hyra hjälpmedel till privata företag eller privat utförare av hjälpmedelsverksamhet.

Region Östergötland erbjuder också privathyra via privat utförare av hjälpmedelsverksamhet.

Region Gävleborg erbjuder uthyrning till privatpersoner som är folkbokförda i Gävleborgs län. De uppger ett fåtal produkter till uthyrning rullstol (tre storlekar) rullstolsdyna och rullstolsramp.

I region Dalarna kan turister eller besökare som tillfälligt vistas i regionen, och som redan har ett hjälpmedel förskrivet i hemregionen, hyra ett motsvarande hjälpmedel undantaget avancerade hjälpmedel som kräver handledd instruktion eller träning av hälso- och sjukvårdspersonal. Folkbokförda i Dalarna kan hyra hjälpmedel vid tillfälligt behov tex. för semesterresa.

Nytt förslag på regelverk för privathyra

Regelverket föreslås bli mer restriktivt. Utbudet av hjälpmedel som erbjuds ska präglas av att de är enkla att ställa in och enkla att använda, det ger ökade förutsättningar för säkerhet vid användning.

I förslaget ändras regelverket till att ange vilka hjälpmedel som får privathyras i stället för att, som tidigare, ange undantag från hela sortimentet. De hjälpmedel som föreslås ingå i privathyran är:

- Rollator: standard, med stora hjul och lättvikt
- Hygienstol: Swift Mobil standard
- Manuella rullstol: Allround- samt Transport
- Portabla ramper
- Personlyft: Golvlyft Birdie och Reselyft
- Säng: Scanbed inkl. basmadrass
- Lyftbåge
- Stödhandtag
- Sängryggstöd: med mittmotor
- Stationär syrgaskoncentrator (under vissa förutsättningar)

Föreslaget utbud har tagits fram tillsammans med hjälpmedelskonsulenter inom de olika produktområdena. Förslaget täcker 93 % av det behov som har funnits de senaste två åren av privathyra.

Avancerade hjälpmedel som kräver kunskap om inställningar, anpassning och/eller handhavande samt kan medföra risker vid användning föreslås att tas bort ur privathyrans sortiment, till exempel arbetsstol, stålyft och överflyttningsplattformar. Dessa hjälpmedel ska personförskrivas.

Privathyra erbjuds endast privatpersoner boende i Västmanland och privatpersoner på tillfälligt besök i Västmanland. Företag och myndigheter tas bort som möjliga hyrestagare.

- Kostnad för transport föreslås tillkomma. För transport av säng 1 433 kr ex moms och för transport av övriga hjälpmedel 531 kr ex moms.

Syfte med förslag på förändring

- Förenkla val av produkt för personen och med det öka säkerheten
- Minska resursåtgången på Hjälpmedelscentrum
- Förtydliga att privathyran inte ska ersätta vårdens ansvar att personförskriva hjälpmedel.

Verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser

Verksamhetsmässiga konsekvenser

Den föreslagna förändringen av regelverket för privathyran på Hjälpmedelscentrum bedöms få minskad arbetsbelastning och resursåtgång på de involverade avdelningarna.

När avancerade hjälpmedlen tas bort ur privathyrans sortiment kan det innebära en ökad belastning på förskrivande enheter.

Juridiska konsekvenser

När de avancerade hjälpmedlen tas bort från privathyran och i stället personförskrivs innebär det en ökad efterlevnad av hälso- och sjukvårdslagen och ökad patientsäkerhet. Det innebär också att hjälpmedelshandbokens regelverk i högre grad efterlevs.

Administrativa konsekvenser

Ärendet bedöms innebära minskat administrativt arbete på Hjälpmedelscentrum och resurserna kan fokuseras på Hjälpmedelscentrums grunduppdrag.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget bedöms medföra minskade kostnader för administrativt arbete, rekonditionering och transport.

Hållbarhet

Miljöperspektiv

Ärendet bedöms inte ha några negativa miljökonsekvenser.

Barnrättsperspektiv

Förslaget bedöms beakta barnets bästa och har vägts mot övriga positiva effekter som minskad administration och besparingar utifrån resurser och ekonomi för Hjälpmedelscentrum. Bedömningen är att förslaget har liten påverkan för barnets bästa. Barnets rätt till förskrivna hjälpmedel förtydligas i förslaget.

En prövning av barnets bästa har gjorts, se bilaga.

Invånarperspektiv

Förslaget innebär ringa konsekvenser för regionens invånare då man fortsatt kommer kunna hyra 93% av de tidigare efterfrågade produkterna. De produkter som tas bort bedöms vara produkter där det är extra viktigt att det genomförs en bedömning av hälso- och sjukvårdspersonal samt att förskrivningsprocessens alla steg följs. Detta bedöms öka patientsäkerheten. Förslaget kan innebära att enstaka individer inte kan hyra det som de vill och tidigare kunnat.

Den tillkomna transportavgiften kan försvåra möjligheten att privathyra skrymmande hjälpmedel utifrån ekonomiska faktorer.

Beslutet skickas till

Magnus Loman verksamhetschef Hjälpmedelscentrum

Region Västmanlands samtliga kommuners myndighetsbrevlådor

Region Västmanlands myndighetsbrevlåda